

IDEES PER APROFITAR
LA BROSSA ORGÀNICA

Manual del compostatge al jardí

Continguts

Presentació

Introducció

01. Què necessitem

02. Compostem!

Barregem els materials

Possibles problemes i solucions

03. Ja tenim el nostre compost!

Garbellem

Apliquem el compost

04. Preguntes freqüents

Presentació

Fa molts anys que se sap que la natura funciona d'una manera cíclica. Les molècules que en un moment determinat formen un ésser, viu o no, les podem trobar en un altre moment formant-ne un altre. Amb les activitats dels humans passa el mateix. Fem servir uns materials i els retornem al medi encara que sigui amb unes qualitats força diferents. Prenem aigua neta i la retornem barrejada amb altres productes. Per alimentar-nos utilitzem animals i plantes. Tanmateix, la nostra activitat vital depèn de l'energia que obtenim de l'entorn.

Per procurar alterar el mínim possible aquest cicle, l'Àrea Metropolitana de Barcelona ha posat en marxa el programa d'Autocompostatge Metropolità amb la voluntat de retornar tots els elements orgànics als sistemes naturals i reciclar la major part dels inorgànics. Creiem que una bona manera de fer el cicle curt és compostar les nostres deixalles orgàniques de manera que siguin un adob natural per a les plantes. El procés es pot fer en grans naus industrials, però també a les cases particulars.

Us animem, doncs, a intervenir en la gestió de les deixalles domèstiques d'una manera fàcil i divertida: fent-vos el vostre propi compost. Amb aquesta col·laboració, el cicle dels residus serà molt més sostenible.

**LA NATURA
FUNCIONA D'UNA
MANERA CÍCLICA**

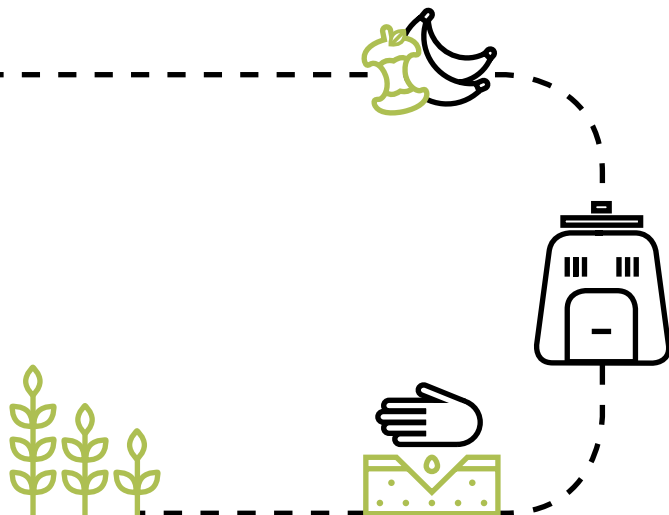
Introducció

La nostra brossa diària conté un 40 % de matèria orgànica. A les grans ciutats es recull en el contenidor marró per fer-ne compost en un procés industrial. La que arriba mal separada es pot aprofitar per fer biogàs. Però aquesta brossa no s'ha de veure com un residu, sinó com un recurs molt valuós, perquè pot ser reciclada i retornada a la terra en forma d'humus per a les plantes i els conreus.

Amb el compostatge es contribueix a la reducció de les deixalles que es porten als abocadors o a les plantes de valorització, al mateix temps que es redueix el consum d'adobs químics. Aquests adobs no sols contaminen els aqüífers per un excés de nitrats, sinó que també són contaminants durant el procés de producció, embalatge i transport.

De cada 100 kg de brossa orgànica s'obtenen 30 kg de compost.

COMPOSTAR ÉS SOTMETRE LA MATÈRIA ORGÀNICA A UN PROCÉS DE TRANSFORMACIÓ PER OBTENIR COMPOST, UN ADOB NATURAL.

01. Què necessitem

EL COMPOSTADOR

És un recipient de plàstic reciclat i reciclable que podem instal·lar en un racó del jardí, sempre en contacte directe amb la terra, i millor si és a l'ombra.

Cal reservar entre 50 cm i 1 m d'espai lliure pels costats per poder extreure el compost madur amb comoditat.

LES EINES

- Un airejador, eina per remoure el compost.
- Unes tisores de podar per tallar les branques petites que s'aboquen com a material estructurant.

- Una pala per extreure el compost madur.

També poden ser útils:

- Un garbell per separar el compost de les restes més gruixudes.

- Una biotrituradora, si quan esporquem tenim una quantitat de branques gruixudes que no es poden tallar amb tisores.

02. Compostem!

Un cop s'ha decidit la millor ubicació del compostador, podem començar a omplir-lo. Inicialment es posen fulles seques i branquetes a la base i ja hi podrem posar restes de cuina al damunt. Els materials i les deixalles s'han d'introduir per la part superior del compostador.

A L'ESTIU TINDREM MOLTES RESTES DE FRUITA I GESPA, QUE CONTENEN MOLTA HUMITAT.

PER AIXÒ, VAL LA PENA GUARDAR FULLES SEQUES DE LA TARDOR QUE ENS DONARAN L'EQUILIBRI ENTRE PARTS VERDES I PARTS MARRONS.

QUÈ ES POT COMPOSTAR

De la cuina:

- Restes de fruita i verdura.
- Closques d'ou esmicolades.
- Iogurts i suc de fruita caducats.
- Taps de suro i paper de cuina.
- Oli i vinagre d'amanir.
- Marro de cafè i restes d'infusions.

Del jardí:

- Flors, fulles i plantes verdes o seques.
- Gespa.
- Restes de poda triturades.
- Cendres i serradures de fusta natural.
- Restes de collita de l'hort.
- Fems d'animals de granja i palla.

QUÈ NO ES POT COMPOSTAR

- Peix, carn i ossos, fins que es tingui per la mà el procés de compostatge ja que poden fer mala olor.
- Plantes o fruits malalts i/o grans quantitats de vegetals podrits.
- Fems d'animals domèstics o d'humans, perquè poden portar gèrmens.
- Cendres o serradures de fusta tractada o aglomerats, perquè porten coles i vernissos.
- El resultat de passar l'escombra.
- Qualsevol material que no sigui orgànic i biodegradable.

Barregem els materials

Cal barrejar els materials sovint, perquè els microorganismes que viuen al compostador necessiten que circuli l'aire. No s'han de fer capes de materials frescos i humits o capes de materials secs. S'ha de veure tot sempre ben barrejat. Ara bé, no cal remenar-ho cada dia, sinó només quan es diposita al compostador una quantitat significativament d'un mateix material, com per exemple la gespa tallada o una pila de fulles seques.

Les restes verdes i humides s'han de barrejar amb restes marrons i seques, com a mínim una quarta part de material sec per tres quarts parts d'humit. D'aquesta manera el procés és més ràpid i el compost resultarà de més qualitat.

Possibles problemes i solucions

PROBLEMA	SIGNIFICAT	SOLUCIÓ
Fa olor d'amoniac.	Hi ha massa gespa sense barrejar amb fulles seques.	Barrejar i remenar.
Fa olor de podrit.	El compost és massa humit i hi ha poc oxigen.	Barrejar amb matèria seca i remenar.
Hi ha mosquetes de la fruita.	Estan fent la seva funció; per tant, no són cap problema.	Si no es volen veure o se'n volen veure menys, s'han d'enterrar una mica les restes de cuina entre les fulles seques.
La matèria està seca i freda.	Hi falta humitat.	Barrejar el que hi ha amb restes de cuina i remoure-ho.

03. Ja tenim el nostre compost!

El compost es treu per la part inferior del compostador. Per saber si està madur:

- Agafeu-ne un grapat amb les mans i noteu que fa olor de bosc.
- Ha de tenir l'aspecte d'una terra de color negre o marró fosc, que taca molt poc les mans, perquè no és gaire humida.
- No s'hi ha de reconèixer res del que s'havia abocat al compostador, excepte branques, pinyes i pinyols, que separarem amb un garbell.
- Es nota que la temperatura del compost és la de l'ambient, a causa de la falta d'activitat dels microorganismes.

Garbellem

El garbell serveix per separar el compost més fi de les parts gruixudes, com ara branques, pinyes, etc. La tasca consisteix a tirar-hi palades de compost i, cada 3 o 4 palades, passar la mà amb un guant perquè el compost més fi passi a través dels forats. Si cal, abans d'aquesta operació es pot deixar assecar el compost un dia, d'aquesta manera filtra més bé. Les restes gruixudes que no han passat pel garbell s'aboquen de nou al compostador i, abans de tancar-lo, convé mullar-lo un xic. No cal amoïnar-se pels organismes que apareixen

escampats per terra després de garbellar, ja que ells mateixos trobaran el camí cap al compostador.

Apliquem el compost

Els horts i jardins necessiten compost per alimentar les plantes. S'ha d'aplicar compost madur (entre 4 i 6 mesos) per assegurar una absorció de nutrients lenta i continuada a mesura que ploqui o que es regui. A l'hort, es pot fer servir un compost fresc (entre 2 i 3 mesos), ja que l'alliberació de nutrients serà molt més ràpida. Les plantes no es cremen encara que se sobrepassi la quantitat recomanada. Com que el compost no conté substàncies químiques, no corren cap perill.

- A l'hort. Entre 1 i 2 mesos abans de plantar-hi res, s'hi apliquen uns 4 litres de compost per metre quadrat (aprox. 4 litres és un 1 kg).

- Arbres fruiters. Una vegada s'hagi fet la recol·lecció, s'aplica a l'arbre uns 5 l/m² (una capa de 2 cm).
- Gespa. Quan es comença a segar amb regularitat —a la primavera—, es passa el compost madur per un garbell i s'hi aplica 1 l/m², si és per a l'enceball, i 5 l/m², si és per fer un nou jardí.
- Arbres ornamentals. A la tardor, s'apliquen uns 2 cm de compost a tota la superfície que ocupa la copa.
- Plantes i flors. A la primavera necessiten 2 cm de compost per mostrar-se amb tota l'esplendor.

Convé afavorir les plantes a les quals hàgim canviat la ubicació, la terra, la il·luminació, o les hàgum trasplantat. El compost els dóna els nutrients que necessiten per desenvolupar-se, i les manté sanes.

PER ALS TESTOS, S'HA DE BARREJAR 1 PART DE COMPOST AMB 3 DE TERRA.

04. Preguntes freqüents

EL COMPOSTATGE PRODUÏX MALES OLORS?

El procés de descomposició de les restes vegetals desprèn una olor agradable que recorda l'olor del bosc humit. Això passa perquè els milions d'organismes que s'alimenten de les restes dipositades al compostador no permeten que passi més temps del necessari per transformar-les en compost.

Si no fa olor de bosc humit, consulteu l'apartat "Possibles problemes i solucions".

CAL AFEGIR-HI ALGUN PRODUCTE?

El procés és natural i autònom. Si volem reduir el temps de compostatge de 4 mesos a 2, hi podem afegir un accelerador biològic.

Les restes de cuina acceleren molt la descomposició de les restes del jardí; per tant, cal barrejar-les bé.

QUAN TEMPS ES TRIGA A RECOLLIR COMPOST?

Depèn de la quantitat de restes vegetals, però com a norma general, des que es comença a abocar restes al compostador fins que es recull compost per primer cop passaran entre 3 i 4 mesos.

EL COMPOSTATGE POT ATREURE ANIMALS MOLESTOS?

Si es barregen les restes de tant en tant (un cop per setmana), no apareixen insectes molestos. De tota manera, aquests organismes també ajuden a fer el compostatge i la seva presència sempre està limitada a l'interior del compostador. Si apareixen formigues, la solució és remoure-ho bé. Els llímacs o altres organismes que es mengen les plantes, ara les deixaran de banda per anar cap al compostador. Serviran per menjar-se les restes, i no les flors del jardí. Els animals com ara gossos, gats o ratolins no poden entrar al compostador, ja que es tracta d'un recipient dissenyat per evitar-ho.

CAL REGAR EL COMPOST?

No cal, si el compostador és a l'ombra o en semiombra. Depenent del clima sec o humit, i si després de fer la barreja s'observa que està seca, es pot humitejar, però amb molta precaució, perquè un excés d'humitat pot propiciar males olors. Normalment n'hi ha prou amb l'aigua que contenen els vegetals per mantenir-hi la humitat necessària. Per això, si s'hi afegeix una quantitat considerable de fulles seques, es poden humitejar una mica, però sempre és millor barrejar-les amb restes de cuina perquè n'absorbeixin la humitat. Un dels avantatges dels compostadors és que, gràcies a les seves parets gruixudes, mantenen la temperatura i la humitat constants tot l'any. S'observa com, amb la calor que desprèn el procés, l'aigua es condensa a la tapa del compostador i torna a caure a dins.

CAL AFEGIR-HI TERRA?

No s'hi ha d'afegir mai terra. El pes de la terra és un inconvenient per a la circulació d'oxigen dins el compostador. El que interessa és recollir adob, i no una mescla d'adob i terra.

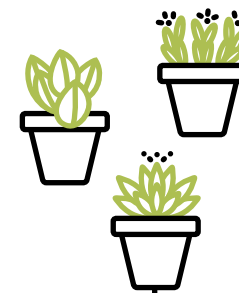
HI HA D'Haver UNA PROPORCIÓ ADEQUADA DEL QUE S'ABOCA AL COMPOSTADOR?

Per aconseguir un compost equilibrat i de qualitat, convé barrejar tres parts de restes humides riques en nitrogen (restes de cuina, fulles verdes, gespa acabada de tallar, plantes de l'hort o jardí, etc.) per cada part de restes seques riques en carboni (fulles seques, palla, serradures, branques triturades, pinyes, etc.).

EL COMPOST QUE S'OBTÉ, ÉS APTÉ PER A TOTA MENA DE PLANTES?

Com que és un producte natural, es pot aplicar a qualsevol planta, ja sigui d'interior com d'exterior, de jardí, hort, fruiters, testos, jardineres, parterres, gespa, etc. És un producte universal i segur que les plantes agraeixen molt.

Edició
AMB
Coordinació
**Servei de Prevenció
de residus i deixalleries**

Producció editorial
RBA

Disseny + direcció d'art
Lookatcia.com
Fotografies
Robert Ramos

Dipòsit legal: B 21990-2016